

Ministeren har ret: Engangskompensationer er vejen frem!

Af Thomas Færgeman, Cand. Agro. og direktør i klimatænkertanken CONCITO

I Politiken kunne man mandag den 7. november læse et interview med den nye fødevarerminister Mette Gjørskov. Her kommer hun ind på revisionen af den fælleseuropæiske landbrugspolitik, herunder de forslag, der drejer sig om at belønne landbrug, som bevarer en vis naturandel i form af udyrkede skrænter, levende hegn og lignende.

Ministeren siger: *»Det er rigtig smukt i mange andre lande, men i Danmark er det for sent. Vi har opdyrket alle de områder for længe siden, så vi har brug for at få nogle ordninger, der passer til den danske virkelighed. Det kan være engangserstatninger, for noget af det, som har gjort det svært at bruge landbrugsstøtten som en driver i en grøn omlægning, er de etårige støtteordninger. De er problematiske, hvis man vil have landbrugsjord taget ud af drift. Det tror jeg, at vi kommer til at se, og det kræver en ordning, så man én gang for alle betaler for ophør af dyrkning og får det tinglyst«.*

Ministeren har helt ret. Ikke mindst lavbundsarealer, der fortsat drænes med henblik på at kunne dyrke dem, kan med fordel tages ud af drift. Fordi de så kan opfylde en hel masse formål på én gang: De vil kunne akkumulere store mængder CO₂ i tørveopbygning i stedet for som i dag at afgive CO₂ på grund af nedbrydning af tørv. De vil kunne bidrage til biodiversiteten. De vil hjælpe gevaldigt i forhold til at mindske forureningen af søer og vandløb med næringsstoffer. De vil stabilisere i forhold til voldsom nedbør. Og så bliver jagten heller ikke ligefrem ringere.

Jeg er ikke i tvivl om at engangskompensationer er at foretrække frem for MVJ-lignende tilskud, dels fordi det er mere attraktivt for en landmand at modtage et stort, kontant beløb nu og her, dels fordi engangskompensation kan kombineres med en tinglysning på arealet om den fremtidige anvendelse af jorderne, hvilket sikrer en blivende natur- og miljøeffekt. Jeg har også en tese om, at det er samfundsøkonomisk mere optimalt at kompensere landmændene for konkrete begrænsninger i arealanvendelsen, og så i øvrigt lade dem blive ved med at eje arealerne, frem for at gennemføre eksempelvis statslige opkøb. Dette tror jeg bestemt også er det mest attraktive for landmændene selv.

Og dette virkemiddel er i øvrigt slet ikke egnsfremmed her til lands. I forbindelse med naturfredningssager udbetales der altid erstatninger til private lodsejere, som oplever indskrænkninger i deres rådighedsret. Disse erstatninger afgøres af Fredningsnævnene og eventuelt Natur- og Miljøklagenævnet og den allerede til formålet etablerede Taksationskommission. Min pointe her er, at der er en ældgammel ordning og tilhørende myndigheder tilstede allerede, som kan håndtere dette.

Kombineres udtagning, tinglysning og erstatning med muligheden for at den enkelte landmand kan erhverve sig noget mere dyrkningsjord gennem jordfordeling, tror jeg, at man har den rette cocktail til virkelig at sætte gang i udtagningen af eksempelvis lavbundsarealerne.

Imidlertid er det dyrt, og derfor er det så vigtigt, at den danske regering arbejder for at landbrugspolitikens forordninger kan fortolkes derhen at engangserstatninger er mulige. Derimod vil det næppe være muligt at bruge disse midler til at købe jord med henblik på at have en jordfordelingspulje. Her kunne regeringen jo så øremærke de midler, der kommer i kassen, når jordskattelettelserne som annonceret af regeringen annulleres.

Med begge redskaber i hånden – kontant erstatning og/eller højbundsjord i bytte - vil ministeren og dermed Danmark vitterligt have en attraktiv bukett i hånden når hun drager ud i det åbne land og banker på hos landmændene.

Analyse bragt i Altinget, Fødevarer, 9. november 2011